

Gemeenschappelijke actielijst ten behoeve van de grensoverschrijdende samenwerking tussen Vlaanderen en Nederland

INLEIDING

Vlaanderen en Nederland zijn als naaste burens ook bevoorrechte partners voor elkaar. Beide overheden werken samen op tal van beleidsterreinen, zoals taal, onderwijs, cultuur, economie, leefmilieu, ruimtelijke ordening en infrastructuur. Dit weerspiegelt zich onder meer in instellingen en verdragen zoals de Nederlandse Taalunie, de Nederlands-Vlaamse Accreditatieorganisatie, het Cultureel Verdrag Vlaanderen – Nederland, de Scheldeverdragen en de samenwerking in het kader van de Benelux.

Naast de bilaterale samenwerking tussen de beide overheden, laat de hechte band tussen Vlaanderen en Nederland zich ook zien in de verschillende samenwerkingsverbanden tussen provincies, gemeenten, instellingen, bedrijven en middenveldorganisaties, met name in de grensstreek.

Voor de sociaal-economische ontwikkeling van het grensgebied is een goede samenwerking en afstemming van beleid en regelgeving van groot belang. Burgers uit de grensregio's willen over de grens kunnen wonen, werken, ondernemen, reizen en geholpen kunnen worden, zonder belemmeringen. De grensprovincies, en dan met name in het kader van de Euregio's, hebben hierbij steeds een belangrijke rol gespeeld. Dit is in lijn met het subsidiariteitsbeginsel, waarbij problemen best aangepakt worden op het beleidsniveau dat het dichtst bij de burger staat, met de grootste betrokkenheid en de terreinkennis.

Regelmatig stoten zij echter op verschillen in regelgeving vanuit hogere overheid of op de grenzen van hun bevoegdheden om te kunnen komen tot een optimaal resultaat. Om dergelijke barrières weg te werken, hebben de Nederlandse Rijksoverheid en de Vlaamse overheid sinds enkele jaren initiatieven genomen.

Selectie

Met deze nota willen beide overheden komen tot een meer gestructureerde en gecoördineerde aanpak van een reeks actiepunten die van belang zijn voor de burgers en bedrijven in de grensstreek. Tevens wordt hiermee een bijdrage geleverd aan het functioneren van de interne markt.

Nederland hoopt op die manier ook een bijdrage te leveren aan de oplossing van de krimpproblematiek die zich onder meer in een aantal regio's langs de grens met Vlaanderen manifesteert, zoals Zuid-Limburg, en Zeeuws-Vlaanderen. Ten behoeve van de demografische problematiek zijn c.q. worden in Nederland ook convenanten opgesteld tussen het Rijk en een aantal provincies waar de demografische problematiek zich sterk doet voelen waaronder Limburg en Zeeland. In laatstgenoemde twee convenanten is onder meer het belang van internationale samenwerking en afstemming opgenomen. Zeeland gaat bijvoorbeeld in internationaal verband een grensoverschrijdende (ruimtelijke) structuurvisie opstellen.

In de hernieuwde aanpak van de grensoverschrijdende samenwerking (GROS) tussen Vlaanderen en Nederland, wensen beiden te komen tot *gemeenschappelijke* bilaterale lijsten, waarbij een onderscheid wordt gemaakt tussen grensbrede prioritaire *actiepunten* en veeleer lokale *aandachtpunten* die monitoring behoeven.

In de *actiepuntenlijst* komen dossiers aan bod die aan de volgende drie voorwaarden voldoen:

- 1) Het moet van belang zijn voor het gehele grensgebied Nederland – Vlaanderen.
  - ✓ Hiertoe kunnen ook bepaalde pilots gerekend worden, die weliswaar op beperkte schaal worden uitgetoetst, maar bij gebleken succes voor het gehele grensgebied van toepassing verklaard kunnen worden.
- 2) Het moet de inzet vragen van bevoegdheden die liggen op nationaal niveau in Nederland en op gewestelijk en gemeenschapsniveau in Vlaanderen.
  - ✗ Zaken die door de (boven-)lokale overheden op eigen niveau aangepakt kunnen worden, of tot de bevoegdheid van de Belgische federale overheid behoren, worden niet opgenomen.
- 3) Het moet binnen 2 jaar tot een concreet resultaat kunnen leiden.

Naast grensbrede dossiers die worden ondergebracht in de actiepuntenlijst zijn er ook regio-specifieke actiepunten die ondersteuning behoeven op nationaal niveau, maar die lokaal of regionaal van aard zijn. Dit type projecten wordt in principe op een *monitoringslijst* geplaatst.

In onze visie moet het accent in de samenwerking de komende jaren gelegd worden op de grensbrede actiepunten die een gezamenlijke inzet vergen van alle betrokken partijen, en die derhalve een meer strategische betekenis hebben. De lokale projecten worden door de betrokken partners zelfstandig (en in overleg met hun respectievelijke vakministeries) opgepakt, en zullen in GROS-verband dus vooral gemonitord worden.

Selectie

De inhoudelijke focus en selectie van de actiepunten is er gekomen op basis van de eerdere afzonderlijke knelpuntenlijsten die door Vlaanderen en Nederland waren opgesteld, en de inbreng vanuit de grensprovincies en Euregio's.

De grensprovincies en Euregio's spraken hun voorkeur uit om prioritair aandacht te schenken aan de realisering van een grensoverschrijdende arbeidsmarkt, erkenning van diploma's, ruimtelijke ordening, openbaar vervoer, veiligheid, en afstemming bij de implementatie van nieuwe EU-regelgeving en bij de nieuwe beleidskaders voor de volgende Interreg-programmering vanaf 2014.

Nederland en Vlaanderen kunnen zich in grote lijnen vinden in deze prioriteiten. Echter, gezien niet de Vlaamse, maar de Belgische federale overheid bevoegd is voor het veiligheidsbeleid en rampenbestrijding en voor de voornaamste aspecten van arbeidsmarkt, kunnen deze zaken niet in dit bilateraal kader opgenomen worden.

-----|||-----

ACTIEPUNTENLIJST

Arbeidsmarkt en onderwijs

Eén van de belangrijkste punten waar burgers en bedrijven in het grensgebied vaak mee te maken hebben, is het gemak waarmee men aan de slag kan aan de andere kant van de grens. Grensarbeiders hebben vaak te maken met bijkomende formaliteiten en er bestaat een noodzaak voor goede informatieverstrekking over procedures, vereisten en mogelijkheden. Het Benelux-initiatief voor de website 'startpunt grensarbeid', waarbij zowel Nederlandse als Vlaamse administraties bij betrokken zijn als partners, is dan ook zeer welkom.

Een vlotte werking van de arbeidsmarkt over de grens heen, kan bijdragen aan de ontwikkeling van de ganse grensstreek. Bedrijven zullen gemakkelijker geschikte arbeidskrachten kunnen vinden en krimpgebieden kunnen aantrekkelijker worden als groene woonzones in de nabijheid van haven- en industriegebieden net over de grens.

De meeste arbeidsmarktkwesties, de gerelateerde fiscale aangelegenheden en de erkenning van beroepkwalificaties (op leerkrachten na) zijn in België echter federale bevoegdheden. Een Vlaams-Nederlandse aanpak kan evenwel een bijdrage leveren op het gebied van grensoverschrijdende arbeidsbemiddeling en inzake onderwijs. Op vlak van onderwijs kan er nog verdere vooruitgang geboekt worden bij de erkenning van diploma's. Daarbij verdient ook gezamenlijke diplomering, zoals aan de Transnationale Universiteit Limburg (tUL), de nodige aandacht en erkenning. Tot slot zijn er ook initiatieven mogelijk rond de mobiliteit van leerkrachten.

1) Uitwisseling van kandidaten in het grensgebied

Momenteel bestaat er al een uitwisseling van vacatures tussen de UWV (Uitvoeringsinstituut Werknemersverzekeringen) en de VDAB (Vlaamse Dienst voor Arbeidsbemiddeling). De samenwerking zou nog versterkt kunnen worden door ook te zorgen voor een uitwisseling van curricula vitae van werkzoekenden.

Zo'n uitwisseling lijkt relatief eenvoudig te realiseren door de werkzoekende bijvoorbeeld de keuze te laten om zijn/haar cv ook in Vlaanderen/Nederland te verspreiden. Voor de technische uitvoering kan mogelijk een uitwisselingsstandaard overeengekomen worden.

Voor dit punt moet er ook gekeken worden naar de hervorming die de Europese Commissie voor ogen heeft voor het Eures portaal, zodat het niet beperkt hoeft te blijven tot een louter Vlaams-Nederlandse aanpak, maar tot een pan-Europese, wat ook belangrijk is voor de Euregio Maas-Rijn. Vlaanderen en Nederland streven in het kader van de ontwikkeling van een grensoverschrijdende arbeidsmarkt naar behoud en intensivering van de samenwerking tussen de publieke arbeidsbemiddelingsdiensten onder andere via de Eures-netwerken.

Het actiepunt betreft, indien daarvoor financiering kan worden gevonden, een gezamenlijk onderzoek in 2013 naar de haalbaarheid van een standaard voor de uitwisseling van CV's .

Contactpersonen in Nederland: xxx

Contactpersoon in Vlaanderen: xxx

2) Erkenning van diploma's

Voor de erkenning van diploma's is er de laatste jaren forse vooruitgang geboekt.

Wanneer de automatische academische gelijkwaardigheid van de graden van bachelor en master tussen Nederland en Vlaanderen is gerealiseerd, zal ook de Nederlandse respectievelijk Vlaamse lijst van de geaccrediteerde bachelor- en masteropleidingen in Vlaanderen respectievelijk in Nederland grensoverschrijdend bekend gemaakt worden. Met de lijsten worden de registers van erkende opleidingen in Vlaanderen en Nederland bedoeld: het Centraal register opleidingen hoger onderwijs (CROHO) in Nederland en het Hoger Onderwijsregister in Vlaanderen. Het CROHO kan geraadpleegd worden op de website <http://data.duo.nl/zakelijk/ho/croho/croho.asp> en het Hogeronderwijsregister kan geraadpleegd worden op de website www.hogeronderwijsregister.be . De Nederlands-Vlaamse

accreditatieorganisatie (NVAO) verleent accreditatie aan hoger onderwijs opleidingen in Vlaanderen en in Nederland.

Reeds in 2009 hebben de Vlaamse en Nederlandse onderwijsminister afgesproken dat zij streven naar algemene wederzijdse gelijkstelling van hogere onderwijsgraden in Nederland en Vlaanderen. Sindsdien is er vooruitgang geboekt. Vlaanderen heeft in 2010 met een unilaterale regeling een eerste stap gezet de naar wederzijdse gelijkstelling van graden tussen Nederland en Vlaanderen. Momenteel bestaat overeenstemming tussen Nederland en Vlaanderen over een nieuwe verdragstekst met betrekking tot wederzijdse diplomagelijkstelling. Met dit verdrag, getiteld "*Verdrag tussen het Koninkrijk der Nederlanden en de Vlaamse Gemeenschap van België inzake de accreditatie van opleidingen binnen het Nederlandse en Vlaamse hoger onderwijs*" worden onder meer de volgende zaken geregeld:

- 1) academische gelijkstelling van opleidingen, graden en titels in Nederland en Vlaanderen;
- 2) uitbreiding van de taken NVAO.

De nieuwe taken van de NVAO betreffen de uitvoering van de instellingstoets kwaliteitszorg (NL) en de instellingsreview (VL).

Het actiepunt betreft het streven het gewijzigde Verdrag niet later dan medio 2013 in werking te doen treden.

Contactpersonen in Nederland: xxx

Contactpersonen in Vlaanderen: xxx

Openbaar vervoer

Een ander beleidsveld waar vooruitgang geboekt zou kunnen worden in het dagelijkse leven van de inwoners van de grensstreek betreft het openbaar vervoer. Grensoverschrijdend openbaar vervoer kan de economische en stedelijke centra in grensregio's nog meer met elkaar te verbinden en zo de integratie van het Vlaams-Nederlandse grensgebied bevorderen. Bij een mogelijke verbetering van het aanbod, moet echter ook telkens rekening gehouden worden met de kosten/baten-analyse, evenals de reële noden en meerwaarde.

De hoofdprioriteit van de regio ligt momenteel bij de uitvoering van de sneltramlijn tussen Hasselt en Maastricht, een waardevolle, bijkomende spoorverbinding tussen Vlaanderen en Nederland. Hoewel dit project 'regio-specifiek' van aard is en naar verwachting pas in 2017 operationeel zal zijn, wordt het toch opgenomen in de actiepuntenlijst, gezien zijn omvang, belang en vooral ook vanuit de optiek als pilootproject, voor mogelijke andere sneltramverbindingen tussen Vlaanderen en Nederland (zoals voorzien in het Vlaamse Spartacusplan), evenals voor de interoperabiliteit en tariefafspraken bij het ticketingsysteem.

Het dossier van de zogeheten 'interoperabiliteit van de ticketingsystemen' blijft eveneens een belangrijk aandachtspunt, maar zou volgens de huidige timing maar pas ten vroegste tegen eind 2014 concreet opgenomen kunnen worden. Dit komt doordat men in België eerst werk wil maken van uitvoering van de interoperabiliteit tussen de verschillende Belgische openbaar vervoersmaatschappijen (de Belgische spoorwegen en de drie gewestelijke vervoersmaatschappijen), alvorens met de Nederlandse operatoren over te gaan tot een concrete afstemming en implementatie. Dit zal sowieso gebeuren met het oog op de light rail verbinding met Maastricht, waarvoor verkennende gesprekken lopen. Ook in het kader van de Benelux worden interessante initiatieven genomen rond afstemming inzake tariefsystemen en ticketing.

3) Sneltramlijn tussen Vlaanderen en Maastricht

De Vlaamse Regering heeft op voorstel van Vlaams minister van Mobiliteit en Openbare Werken Hilde Crevits gekozen voor een elektrische sneltram tussen Hasselt en Maastricht. Deze tramlijn zou op termijn 6,8 miljoen reizigers per jaar kunnen aantrekken. Omwille van het meer duurzame karakter en de promotie door de Vlaamse Regering van elektrische aandrijving voor voertuigen, zal de mogelijkheid om de introductie van een sneltram zonder bovenleiding opengelaten worden. De regering geeft De Lijn de opdracht om samenwerkingsovereenkomsten met Nederland en de Vlaamse steden en gemeenten uit te werken.

Het Actiepunt betreft het streven om de benodigde samenwerkingsovereenkomsten tussen De Lijn en de betrokken Vlaamse gemeenten en de Nederlandse gemeenten en provincie af te sluiten en om in de eerste helft van 2014 daadwerkelijk aan te vangen met het aanleggen van het tracé.

Contactpersoon in Nederland: xxx

Contactpersoon in Vlaanderen: xxx

Afstemming bij de uitvoering van Europees beleid

Nederland en België stonden aan de wieg van de Europese integratie, die heeft geleid tot een voortschrijdende harmonisatie in tal van beleidsvelden. Toch zullen landen steeds hun eigen juridisch kader behouden, waardoor wonen, werken en ondernemen in een ander EU-lidstaat in de praktijk toch niet altijd even gemakkelijk verloopt. Vooral in grensgebieden merkt men die verschillen des te meer.

Via het Europese cohesiebeleid en met name de grensoverschrijdende samenwerking daarbij tussen grensregio's wordt er aandacht geschonken aan goede samenwerking langsheen de Europese grenzen en aan de duurzame sociaal-economische ontwikkeling van deze gebieden. Nederland en Vlaanderen willen ook bij de volgende generatie van zogeheten interreg-programma's na 2013 komen tot een optimale afstemming die de grensregio's ten goede komen.

Daarnaast zal er onderzocht worden of en hoe er op vlak van EU-regelgeving, en dan met name bij de concrete omzetting van EU-richtlijnen nauwer kan worden samengewerkt om te vermijden dat via die weg, nieuwe verschillen in elkaars wetgeving zouden opduiken ten nadele van de grensstreek.

4) Afstemming bij omzetting nieuwe EU-regelgeving

Door Nederland is een juridisch-bestuurskundige studie ondernomen naar de mogelijkheden en moeilijkheden om bij de omzetting van Europese richtlijnen in nationale resp. gewestelijke regelgeving, nadelige grenseffecten ex-ante te vermijden. Met dit doel zijn de implementatietrajecten van EU-regelgeving in Nederland resp. Vlaanderen onderzocht, en ook de momenten waarop afstemming moet worden gezocht. Op basis van de conclusies van die studie kunnen eventueel verdere stappen genomen worden. Daarbij kan gedacht worden aan een proefproject, mits de daarvoor te leveren inspanning en inzet in termen van tijd en menskracht in redelijke proportie staan tot het te behalen voordeel. Daarvoor is tevens de bereidheid nodig van de aan beide zijden van de grens betrokken vakdepartementen.

Contactpersoon in Nederland: xxx

Contactpersoon in Vlaanderen: xxx

5) Afstemming bij voorbereiding nieuwe INTERREG-programma's

De huidige periode voor de Interreg-programma's loopt eind 2013 ten einde. Momenteel worden op Europees niveau de onderhandelingen gevoerd over het toekomstige meerjarig financieel kader dat van 2014 tot 2020 zal lopen, alsook over het toekomstige cohesiebeleid (inclusief de Europese Territoriale Samenwerkingsprogramma's).

Met het uitzicht op een akkoord hierover op Europees niveau in 2013, zullen Nederland en Vlaanderen (met name het Nederlandse Ministerie van Economie, Landbouw en Innovatie en het Agentschap Ondernemen in Vlaanderen) zorgen voor een optimale afstemming en invulling van de nationale kaders voor Interreg. Op hun beurt zullen deze als kader dienen voor de uitwerking van individuele Interreg programma's. Conform het partnerschapsprincipe zal binnen elk individueel Interreg programma in het grensgebied een proces georganiseerd worden waarbij de operationele programma's uitgewerkt worden met gepaste betrokkenheid van de verschillende bestuursniveaus (nationaal/regionaal, provinciaal, lokaal), sociale partners en andere stakeholders, waaronder de Euregio's.

Het Actiepunt betreft het streven naar een tijdige en optimale afstemming en invulling van de nationale kaders voor Interreg V .

Contactpersoon in Nederland: xxx

Contactpersoon in Vlaanderen: xxx

-----|||-----

MONITORINGLIJST

Naast de dossiers die in de actiepuntenlijst zijn opgenomen en waarnaar prioritaire aandacht zal gaan in de komende twee jaar, resten er nog een reeks, veelal regio-specifieke, dossiers die in minder mate bijkomende ondersteuning behoeven van de hogere overheid, en derhalve van naderbij zullen worden opgevolgd.

De onderstaande dossiers zijn in deze monitoringlijst opgenomen:

1) Gemeenschappelijk diploma EMIN van EURON

EURON (Euron Graduate School of Neuroscience), een internationaal samenwerkingsverband tussen universiteiten in Nederland, België en Duitsland in de ruime Maas-Rijn-regio, werkt aan een Europese

Master in Neuroscience (EmiN). Deze master zal als tUL-opleiding worden aangeboden. De Vlaamse en Nederlandse onderwijsadministraties hebben aangegeven dat ze betrokken mogen worden, indien de onderwijsinstellingen op specifieke knelpunten zouden stoten doorheen de reguliere procedures.

2) Mobiliteit leerkrachten

In sommige regio's wordt Vlaanderen geconfronteerd met een lerarentekort, in een aantal Nederlandse krimpregio's is er daarentegen een overschot. Daarom werden er contacten gelegd en actie ondernomen om meer Nederlandse leerkrachten te stimuleren om in Vlaanderen te komen werken. Zo wordt aan studenten van de lerarenopleiding van Zeeland en aan werkloze Zeeuwse leraren een toelichting geven over de rechtspositie en de salariering in Vlaanderen. Het Vlaams Agentschap voor Onderwijsdiensten (Agodi) heeft ook een specifieke webpagina opgemaakt met alle relevante informatie voor Nederlandse leerkrachten met interesse om in Vlaanderen te komen werken: www.ond.vlaanderen.be/wegwijs/agodi/job_in_het_onderwijs/nederlanders.

3) Vergunningverlening in Baarle

Op het gebied van Ruimtelijke Ordening en Leefmilieu kennen de gemeenten Baarle-Nassau (NL) en Baarle-Hertog (VL) problemen. Door niet op elkaar afgestemde regelgeving voor bouwaanvragen en milieuvergunningsprocedures ontstaan knelpunten aan weerszijden van de grens waar bedrijven en woningen zijn gelegen. De bijzondere enclavesituatie zorgt daarbij voor extra complicaties. Op basis van een inventarisatie van de concrete knelpunten zal worden gekeken welke partijen en expertise noodzakelijk zijn om tot oplossingen te komen.

4) Woningdruk

In verschillende Vlaamse grensgemeenten zijn de bouwgrond- en woningprijzen aanzienlijk gestegen door een toegenomen vraag, waardoor betaalbaar wonen voor mensen die in die gemeenten zijn opgegroeid moeilijker wordt. Het Vlaams decreet 'wonen in eigen streek' probeert hiervoor een oplossing te bieden voor een reeks doelgemeenten. Bij de evaluatie van de maatregel in 2012 kan bekeken worden of er ook Limburgse doelgemeenten opgenomen moeten worden.

In sommige Nederlandse gemeenten is er daarentegen sprake van een bevolkingskrimp en is er een groot aanbod aan woningen. Steeds meer Vlamingen lijken echter de weg te vinden naar bv. Zeeuws-Vlaanderen voor een woning in het groen. Voor Zuid-Limburg zal een regionale woonvisie worden opgesteld waarbij de euregionale woningmarkt als element zal worden meegenomen.

5) Cabergkanaal

De schrapping van de reservatiestrook van het Cabergkanaal is nodig om de ruimte vrij te maken voor de nieuwe plannen voor de ontsluiting van het gebied, terwijl er geen nood meer is voor het ooit geplande Cabergkanaal. Voor de schrapping is er echter wel een verdragswijziging nodig. In 2009 bereikte de Vlaams-Nederlandse werkgroep Cabergkanaal een akkoord over een gezamenlijk advies voor de schrapping en de verdragswijziging. De formele onderhandelingen over de verdragstekst werden in 2012 opgestart en zijn inmiddels ambtelijk afgerond. De officiële ondertekening van de verdragswijziging zal vermoedelijk ook nog in 2012 kunnen volgen. Het Benelux-secretariaat faciliteerde de gesprekken.

6) Grensverkeer in Limburg

Langs de grens tussen de beide Limburgen zijn er verschillende verkeersaders waar er werken worden gepland. Zo zijn er de plannen voor de aanpak van de Albertknoop nabij Maastricht, de overbelasting van de N78, de ontsluiting in de regio Bree-Maaseik-Weert en de uitwerking van het Vlaamse vrachtroutenetwerk. Daarnaast is er ook nog de herinrichting van de N69 die Lommel en Eindhoven verbindt en het overleg over de heropwaardering van de Zuid-Willemsvaart.

7) Vergunningen voor grensoverschrijdend openbaar vervoer

In principe heeft De Lijn, die instaat voor de organisatie van het geregeld openbaar vervoer in het Vlaams Gewest, de toestemming en vergunning om ook op Nederlands grondgebied te rijden. Ook Nederlandse openbaar vervoersmaatschappijen kunnen in principe op Vlaams grondgebied opereren, als zij hiervoor een Nederlandse vergunning hebben gekregen met instemming van de bevoegde Vlaamse minister. Zogeheten ongeregeld grensoverschrijdend vervoer kan De Lijn enkel organiseren voor bepaalde publieksevenementen met een sterk mobiliteitsgenererend effect.

8) Busverbinding Gent – Terneuzen

Tijdens wekdagen is er geen rechtstreekse busverbinding tussen Gent en Terneuzen, maar dient men over te stappen in Zelzate, waar de aansluiting niet optimaal is.

Voor het project “grenzeloze kanaalzone” (trekkers: provincies Zeeland en Oost-Vlaanderen) werd in maart 2012 een nota voorbereid met een aantal scenario’s voor grensoverschrijdend openbaar vervoer tussen Gent en Terneuzen. Deze nota wordt momenteel onderbouwd, o.a. met gegevens van tellingen. Het is de bedoeling deze nota te laten valideren om als basis te dienen voor “fondsenwerving” bij de betrokken overheden. In Nederland is de Provincie Zeeland de bevoegde instantie, in Vlaanderen is dit De Lijn.

-----|||-----

Vastgesteld in oktober 2012